

1565-2015
BERGER- EN EGMONDERMEER

Nieuwsbrief

www.bem450.nl • www.facebook.com/bem450jaar

Nummer 19 – Februari 2016

Geestmolen krijgt nieuwe wieken

Toekomst voor 'Om een koppie'

Ons nieuwe land

Jerke

Einde van een mooi jaar

Komt nog meer

Misschien toch nog onverwacht een nieuwsbrief van BEM 450 in de mailbox. Inmiddels moeten we het wellicht over BEM 451 hebben. Maar er was toch nog zoveel moois te melden dat een volgende nieuwsbrief niet uit kon blijven. Bovendien ligt er nog heel veel in het verschiet, dus ook een twintigste gaat er komen!

Geestmolen krijgt nieuwe wieken

De Geestmolen is al meer dan een jaar wiek- en werkloos, maar er is goed nieuws: er wordt momenteel gewerkt aan nieuwe wieken. Aan het begin van het BEM jaar in de ochtend van 15 januari 2015 braken de wieken af. Waarschijnlijk kon de wind door de plotselinge verandering van van zuid naar west achter de fokken van de wieken komen. Hierdoor brak de as waaraan de wieken waren bevestigd af.

Volgens Cees Poland, naar wiens werkplaats in Oterleek de afgebroken wieken waren afgevoerd, waren de wielen niet meer te herstellen. Voordat er nieuwe wieken konden worden gemaakt moest echter eerst worden vastgesteld wie daarvoor verantwoordelijk was. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is de eigenaar, maar de gemeente Alkmaar heeft een onderhoudsplicht. Onlangs kreeg molenaar Kuiper te horen dat de nieuwe wielen er gaan komen en dat de Geestmolen op Molendag weer kan draaien.

Toekomst voor 'Om een koppie'

Via schepen uit de tropische zeeën kwam de paalworm rond 1730 naar onze wateren en deed een aanslag op de palen van de krebberingen in de Westfriesche Omringdijk. Dit maakte dat Westfriesland een makkelijke prooi voor de waterwolf was. Om de dijk tegen de paalworm te beschermen werden allerlei mogelijke oplossingen bedacht. Een daarvan was een bepantsering met dichtbij elkaar geslagen nagels in de palen

Van een paar palen uit het havenhoofd in Medemblik is een kunstwerk gemaakt ter gelegenheid van het 450-jarig bestaan van de Berger- en Egmondermeer (BEM). Het object is gemaakt door Rob Koomen en heeft de naam 'Om een koppie'.

De Westfriesche Omringdijk verbindt ons allemaal, en de palen van de dijk doen dat in het winkelcentrum van de wijk De Hoef in de Egmondermeer van Alkmaar opnieuw.

Het idee van 'Om een koppie' pastte geheel in de doelstelling van het herdenkingsjaar van de Stichting BEM, nl 'Verbinden en ontmoeten'. Het werd uitgewerkt door leerlingen van de IPabo onder leiding van docent Sjaak Bos. De IPabo stelde haar deuren open voor wijkbewoners om 'om een koppie te komen' en zelf een kopje mee te nemen en te versieren. Zo zijn er 450 kopjes verzameld die vervolgens door de kunstenaar op platen Cortenstaal werden bevestigd. Voor het frame werden de eeuwenoude palen afkomstig van de Westfriesche Omringdijk gebruikt.

De gemeente Alkmaar heeft voor het plaatsen van dit kunstwerk in het voorjaar een tijdelijke vergunning afgegeven. Eind 2015 is die vergunning verlopen en nu zou het kunstwerk weer verwijderd moeten worden. Het bestuur van de Stichting BEM 450 heeft hierover contact met de gemeente opgenomen.

Inmiddels heeft de winkeliersvereniging aangegeven het kunstwerk graag te willen behouden. Stichting BEM 450 heeft goed overleg gehad met hun voorzitter en gaat nu bij de gemeente Alkmaar pleiten voor een nieuwe permanente vergunning zodat iedereen nog lang 'Om een koppie' kan komen.

Ons nieuwe land

In het kader van de viering werd begin van het jubileumjaar een verhalen- en gedichtenwedstrijd uitgeschreven. Initiator en organisator daarvan was Wim van Dijk. Er kwamen onverwacht veel inzendingen binnen en ook de jeugd liet zich niet onbetuigd. Alle verhalen en gedichten werden gebundeld in een boekje.

Op de reünie in september werd het boekje gepresenteerd en de verkoop verliep voorspoedig. Wim stelde zich ten doel om voor 1 januari 2016 honderd exemplaren te verkopen. Vlak voor het magische getal bereikt werd stokte de verkoop. Om toch zijn doel te bereiken gooide Wim er een prijs tegen aan. De koper van het honderdste boekje kreeg van hem een gedicht over en zelf te kiezen onderwerp! En vervolgens werden er nog vele boekjes verkocht. Op 1 januari 2016 waren dat er 98. Maar 2 januari opeens honderd en één, dus nam Wim enthousiast contact op met de koper van het honderdste boekje. Dat bleek 'burgemeester' Kees Kraakman te zijn, die speciaal na 1 januari had besteld omdat hij geen aanspraak wilde maken op de prijs. Helaas kon Wim dus geen persoonlijk gedicht maken, maar hij schreef wel een heel mooi polderverhaal. Geniet er van!

Jerke

'Wilt u kinderpostzegels kopen?' Hijgend stond ik op de stoep van de boerderij van de Hoekjes. Ik had zo snel als ik kon gefietst, want ik wilde de eerste van onze school zijn die bij de Hoekjes zou aanbellen. Zij kochten altijd de meeste kinderpostzegels, dat wist iedereen op school. Abe, de oudste van de drie broers Van der Hoek keek me aan met een brede grijns. Hij had pretoogjes en als hij praatte wipte zijn snor omhoog. Hij droeg een pet met een vettige klep, een vale, blauwe overall en versleten, gele klompen. Hij kwam maar net boven de onderdeur uit. Een onderdeurtje dus. En zijn broers Harry en Jelle, die over het erf scharrelden, waren nog kleiner. Ze heetten de gebroeders Van der Hoek, maar werden door iedereen de Hoekjes genoemd. Abe begreep meteen het doel van mijn bezoek en vulde het bestelformulier in. Toen greep ik mijn kans.

'Mag ik een keer met de melkwagen meerijden?'

Mijn hart bonsde in de keel.

Abe keek me onderzoekend aan.

'Jij staat toch altijd te kijken als wij langsrijden? Morgen mag je mee.'

Honderden keren had ik gezien hoe de melkwagen van de Hoekjes door Jerke, het gitzwarte Friese paard, in de zomermaanden over de klinkerwegen van het dorp werd gejaagd. In vliegende vaart, meestal in draf, soms in galop op weg naar het vee aan de ander kant van het dorp. Van ver hoorde ik de ratelende wielen met de ijzeren hoepels en de rammelende emmers en melkbussen dichterbij komen. Jerke hief zijn benen hoog. Het leek wel dansen. Hij sperde zijn neusgaten open en briede soms. Zijn manen wapperden in de wind en zijn nek was gebogen als bij een zwaan. Soms steigerde hij zelfs en zwaaide met zijn volle staart in het rond. Onder zijn hoefijzers spatten de vonken uit de klinkers. Abe moest knokken om Jerke in toom houden. Als hij aan de leidsels trok en commando's riep leunde hij naar achteren. Daar zaten zijn broers Harry en Jelle. Ze stuiterden in de wagen en hielden zich stevig vast aan de zijplanken, een grote grijns op hun gezicht. De volgende dag beierden langdurig de kerkklokken. Ik wist wat er aan de hand was, want eerder die week was de aanspreker langs geweest. Hij deelde met gedragen

stem mee dat de heer Eden, door iedereen Bertus genoemd, was overleden. Bertus was de stokoude tuinman van de notaris en de huisarts, die altijd op klompen door het dorp kloste met zijn kruiwagen en tuingereedschap. Hij werd die middag begraven. Ik had nog nooit een begrafenis gezien, liep naar de kerk midden in het dorp en zag de aanspreker en enkele dragers, allemaal in het zwart, met de kist de kerk uitkomen. Ze liepen langzaam naar een zwarte koets, waar de kist voorzichtig in werd geschoven. Voor de koets stond een paard met een zwart rouwkleed om zijn romp en een kap op zijn hoofd. Ik zag meteen dat het Jerke was. Ik kon mijn ogen niet geloven: de ontembare Jerke stond daar als een standbeeld. Doodstil. Op de bok zat Abe, ook in het zwart. De aanspreker ging voor de stoet staan, knikte naar Abe, die bijna onzichtbaar het signaal doorgaf aan Jerke. Hij zette zich langzaam in beweging. De stoet volgde onder het dreigende gebeier van de kerkklokken. Op eerbiedige afstand volgde ik de stoet. Op de begraafplaats buiten het dorp werd drie keer een ronde gelopen. Mijn vader vertelde me 's avonds dat dit een heidens ritueel was, waarmee boze geesten werden verdreven. De begraafplaats lag wat hoger dan de weg waarop ik stond. Als bij een schimmenspel tekenden de zwarte silhouetten zich scherp af tegen de lichte achtergrond. Jerke hief zijn benen hoger dan ooit.

In de nacht na de begrafenis brak een hevig onweer los dat oneindig lang duurde. Het weerlichtte zo vaak dat de nacht wel dag leek. De donder deed de grond trillen en het glas in de sponningen rammelen. Waarom is de natuur zo kwaad, vroeg ik me af en dook diep weg onder de dekens. De zee wilde het weer niet hebben, zei mijn vader de volgende dag. Dat kwam door het tij. Wij woonden niet ver van de kust.

De volgende dag riep de dorpsomroeper om dat er een noodslachting was in de oude melkfabriek. 'Geen wonder,' reageerde mijn moeder, 'na zo'n onweersbui is het vaak raak. Een gulden voor een kilo paardenvlees. Het is geen geld. Ik ga maar eens paar kilo kopen.'

's Middags hoorde ik de melkwagen van de Hoekjes aankomen, maar het klonk anders. Trager, vager. Ik liep snel het tuinpad af en keek naar de melkwagen. Ik verstijfde: voor de melkwagen liep een bruin paard. Abe, Harry en Jelle zaten weggedoken op hun plek. Toen Abe mij zag staan stopte hij. Hij keek me aan van onder zijn pet. Hij zei niets. Zijn snor hing naar beneden. Ook Harry en Jelle keken naar mij en zwegden. Het was even erg stil in het dorp. Toen zette Abe de kar weer in beweging.

Wim van Dijk.

Einde van een mooi jaar

Het einde van een mooi BEM jaar werd door velen herdacht.

Zo ook door Gusta

Een nieuwe dag begint op oude gronden
Wat is een jaar op mens en aard' en eeuwigheid
Wat is een natte plas, 'n dijk, 'n enkele molen
Voor wie de waarde van die eeuwen strijd ?

Het jaar was zoet, het jaar was goed
We dankten Lamoraal, herdachten Bredero
En jeugd herleefde, kunst en zang vermaakte en verbond
En stad en land hervonden wat ontstaan was uit die grond

We strijken de vlag, het werd hoog tijd
Want de eeuwige wind eiste ook hier zijn loop
Maar ik ga de flarden koesteren
Want in een woelig wereldjaar vond ik een sprankje hoop

En door An en Peter

Dapper doorstond het dundoek de polder wind
een ieder was elkaar goed gezind.
De vlag stond half weg de dijk en
wij zijn mooie herinneringen rijk.
Nu is hij gestreken
na vele mooie jubileum weken.

Komt nog meer

Dit is zeker niet de laatste nieuwsbrief, want 'as we speak' is Kees Kraakman bezig met het samenstellen van een mooi foto-gedenk-boek van het jubileumjaar van de onze polders. Meer daar over in de volgende (en wellicht wel de laatste) nieuwsbrief. Tot die tijd kunnen we nog genieten van de laatste vlaggen die wapperen in de polder. Want soms zie je er nog wel eens een.

